KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 10 päivänä heinäkuuta 2007,

valtiontuesta C 19/06 (ex NN 29/06), jota Slovenia on myöntänyt yritykselle Javor Pivka Lesna Industrija d.d.

(tiedoksiannettu numerolla K(2007) 3227)

(Ainoastaan sloveeninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2008/91/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ([1]),

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

(1) Komissio vastaanotti 1 päivänä joulukuuta 2004 kantelun, jossa väitettiin, että slovenialaiselle puutuoteyhtiölle Javor Pivka Lesna Industrija d.d., jäljempänä 'Javor Pivka', on myönnetty valtiontukea.

(2) Kantelu koski Javor Pivkaan kohdistuvia rahoitustoimenpiteitä, joista Slovenian hallitus teki 27 päivänä toukokuuta 2004 päätöksen valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamista ja rakenneuudistusta varten annetun lain 21 pykälän nojalla. Lisäksi on käynyt ilmi, että toimenpiteestä ei ilmoitettu komissiolle siitä syystä, että Slovenian monialainen valtiontuen asiantuntijakomitea oli hyväksynyt sen 23 päivänä huhtikuuta 2004 eli ennen Slovenian jäsenyyttä. Koska tuen myöntämisajankohta määritetään kuitenkin sen säädöksen perusteella, jolla toimivaltainen kansallinen elin myöntää tuen, komissio katsoo, että kyseinen toimenpide on uutta tukea, josta olisi pitänyt ilmoittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan mukaisesti ja se olisi pitänyt arvioida EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan perusteella ([2]).

(3) Komissio ilmoitti Slovenialle 16 päivänä toukokuuta 2006 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa tukea koskeva, EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely.

(4) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ([3]). Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa tarkasteltavana olevasta tuesta.

(5) Komissio ei ole saanut huomautuksia asianomaisilta.

(6) Slovenia toimitti huomautuksensa 17 päivänä heinäkuuta 2006 päivätyllä kirjeellä. Komissio pyysi 23 päivänä helmikuuta 2007 päivätyllä kirjeellä (viite D/50797) lisätietoja, jotka toimitettiin 23 päivänä huhtikuuta 2007. Tämän lisäksi komission virkamiesten ja Slovenian viranomaisten välillä pidettiin kokous 28 päivänä kesäkuuta 2006.

II YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS TUESTA

1. Tuensaaja

(7) Javor Pivka valmistaa puisia puolivalmisteita ja huonekaluja. Yrityksen kotipaikka on Sloveniassa Pivkan alueella, joka saa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a kohdassa tarkoitettua tukea. Vuonna 2003 yrityksellä oli noin 800 työntekijää. Sillä on neljä tytäryritystä, jotka se omistaa kokonaan.

(8) Yrityksen omistus jakautuu noin 1 264 osakkeenomistajan kesken. Yhdeksän sijoitusyhtiötä tai muuta oikeushenkilöä omistaa yrityksestä 60 prosenttia, ja loput 40 prosenttia jakaantuu 1 255 osakkeenomistajan kesken. Kukaan heistä ei omista yrityksestä yhtä prosenttia enempää ([4]).

([1]) EUVL C 194, 18.8.2006, s. 26.
([2]) Päätöksessä menettelyn aloittamisesta (ks. alaviite 1) on menettelyn kulusta tarkempia tietoja, jotka pätevät myös tähän päätökseen.
([3]) Ks. alaviite 1.
([4]) Tilanne 30. tammikuuta 2004.

(9) Tuen myöntämistä edeltävinä vuosina Javor Pivkalla oli taloudellisia vaikeuksia. Tärkeimmät liiketaloudelliset ja rahoitusindikaattorit on esitetty seuraavassa taulukossa:

Taulukko 1

Javor Pivkan taloudelliset indikaattorit

Indikaattori (tuhatta Slovenian tolaria) (*)	2000	2001	2002	2003
Nettomyyntitulot	8 114 374	7 884 954	8 174 323	8 124 711
Valmiiden tuotteiden varastot ja keskeneräinen tuotanto	867 609	1 030 323	894 302	1 121 632
Nettoliikevoitto	56 566	– 137 030	– 303 729	– 578 268
Kumulatiivinen voitto/tappio	56 566	– 80 464	– 384 193	– 962 461
Kassavirta	480 468	333 324	104 522	– 162 879

(*) Slovenian tolarit on muunnettu euroiksi vain tiedoksi. Ne perustuvat kurssiin 1 EUR = 240 SIT.

2. **Rakenneuudistusohjelma**

(10) Huhtikuussa 2004 Javor Pivka esitti talousministeriölle vaikeuksiensa voittamiseksi rakenneuudistussuunnitelman vuosiksi 2004–2008.

(11) Yritys ilmoitti talousvaikeuksiensa johtuvan siitä, että sen kilpailukyky ei ollut riittävä vastaamaan kehitysmaiden halpatuontiin sen perinteisillä vientimarkkinoilla (erityisesti Saksassa ja Yhdysvalloissa). Javor Pivka totesi, että voidakseen vastata kilpailuun ja palauttaa kannattavuutensa sen täytyy lisätä tuottavuutta uudistamalla tekniikkaa ja karsimalla kustannuksia sekä asetuttava tuottoisampaan markkinarakoon uusilla maantieteellisillä markkinoilla.

(12) Rakenneuudistussuunnitelmaan sisältyi tätä varten seuraavat toimenpiteet:

(13) *Tekniikkaan liittyvä rakenneuudistus*: Kyseessä on vanhentuneiden laitteiden ja tuotanto-ohjelmien täydellinen uusiminen. Tarkoituksena ei ollut kapasiteetin vaan tuottavuuden lisääminen ja asiakkaiden vaatimusten täyttäminen tuomalla markkinoille uusia tuotteita ja mukauttamalla tuotanto ympäristönormien mukaiseksi. Uusien tuotantolaitteiden oli määrä mahdollistaa yrityksen siirtyminen puolivalmisteista pidemmälle työstettyihin tuotteisiin, joiden jalostusarvo on suurempi (erityisesti vanerintuotannossa). Rakenneuudistussuunnitelman tämän osan kustannuksista 50 prosenttia oli määrä rahoittaa valtion takaamilla pankkilainoilla, loput 50 prosenttia Javor Pivkan omista varoista.

(14) *Työntekijöihin liittyvä rakenneuudistus*: Tähän suunnitelman osaan kuului työntekijöiden vähentäminen noin sadalla (joilla on oikeus saada eroraha) ja jäljelle jääneiden 700 työntekijän kouluttaminen rakenneuudistusohjelman uusiin haasteisiin.

(15) *Liiketoimintastrategian tarkistaminen*: Rakenneuudistussuunnitelmaan kuului myös mukautuminen kysynnän ja kilpailun muutoksiin yrityksen vanhoilla markkinoilla etsimällä uusia kannattavampia markkinarakoja uusilla markkinoilla (erityisesti Venäjän kalustemarkkinoilla ja Kaakkois-Euroopassa). Yrityksen tarkoituksena oli keskittyä tuotteissaan viimeistellympään vaneriin, rakennusteollisuuden käyttämään erikoisvaneriin ja huonekalualalla sairaaloissa ja vanhainkodeissa käytettäviin erikoistuoleihin ja muihin vastaaviin tuotteisiin.

(16) *Yrityksen organisaation rakenneuudistus*: Kannattavuuden palauttamiseksi on tarpeen organisoida yritys uudelleen (esim. tytäryhtiöiden yhdistäminen ja kustannusseurannan parantaminen keskittämällä myynti-, osto- ja taloushallintotoimintoja). Näistä toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset oli määrä kattaa kokonaan Javor Pivkan omista varoista.

(17) *Rahoituksen uudelleenjärjestely*: Riittämättömän maksuvalmiuden vuoksi velat ja rahoituskustannukset olivat lisääntyneet. Rahoitusrakenteen uudistamisen tarkoituksena oli yrityksen rahoituslähteiden ja takaisinmaksuaikataulujen uudelleenjärjestely niin, että yrityksen senhetkinen ja pitkäaikainen maksukyky voidaan varmistaa. Tässä keskityttiin lainojen uudelleenjärjestelyyn, korkojen alentamiseen, takaisinmaksuaikojen pidentämiseen ja pääoman takaisinmaksun lykkäämiseen.

3. **Rakenneuudistuksen kustannukset ja niiden rahoittaminen**

(18) Rakenneuudistuksen kustannusten rahoittaminen on esitetty seuraavassa taulukossa ([5]):

Taulukko 2

Rakenneuudistuksen kustannukset ja rahoitus

Tarvittava summa (tuhatta SIT)	Omat varat	Tuet	Takaukset	Yht.
Rahoitukseen liittyvä rakenneuudistus	400 000	0	0	400 000
Markkinoihin liittyvä rakenneuudistus	496 000	0	0	496 000
Tekniikkaan liittyvä rakenneuudistus	999 000	0	1 100 000	2 099 000
Työntekijöihin liittyvä rakenneuudistus	219 750	382 250	0	602 000
Organisaatioon liittyvä rakenneuudistus	4 900	0	0	4 900
Yhteensä	2 119 650	382 250	1 100 000	3 601 900

(19) Valtion varoista tulevan tuen pääosuus muodostuu *valtion takauksesta* 1 100 000 000 Slovenian tolarin lainoille, joilla rahoitetaan Javor Pivkan rakenneuudistus tekniikan osalta. Slovenian viranomaiset saivat takauksen vakuudeksi kiinnityksen Javor Pivkan omistuksessa olevaan omaisuuteen, jonka arvo vastaa takauksen kattamaa summaa eli 1 100 000 000:ta Slovenian tolaria (noin 4 584 000 euroa).

(20) Tämän lisäksi myönnettiin 382 250 000 Slovenian tolarin (noin 1 592 000 euroa) *avustus* työntekijöihin liittyvän rakenneuudistuksen kustannuksiin. Tuki kattaa erorahan irtisanotuille työntekijöille ja jäljelle jäävien työntekijöiden koulutuskustannukset.

(21) Slovenian mukaan Javor Pivkan osuus rakenneuudistuskustannuksista on 2 119 650 000 Slovenian tolaria (noin 8 832 000 euroa) eli 53,7 prosenttia.

4. **Markkinatilanne**

(22) Javor Pivkan valmistamien tuotteiden markkinaosuus EU:n tasolla on seuraava (osuudet vuodelta 2003; CN tarkoittaa yhdistetyn tullitariffi- ja tilastonimikkeistön numeroa):

a) Betonivalumuotit (CN 4418 40): 3,91 %

b) Vanerilevyt (CN 4412): 0,18 %

c) Viilut (CN 4408): 0,22 %

d) Puiset istuimet (CN 9401 61 + 9401 69 + 9401 90 30): 0,08 %

([5]) Slovenia on menettelyn kuluessa ilmoittanut, että rahoituksen uudelleenjärjestelyn kustannukset eivät kuulu rakenneuudistusohjelmaan vaan ne katetaan markkinaehtoisin lainoin, jotka Javor Pivkalle myönnetään ilman minkäänlaista valtiontukea. Slovenia ei ollut sisällyttänyt kyseistä 400 000 000 Slovenian tolarin summaa rakenneuudistusohjelman kustannuksiin. Komissio kuitenkin katsoo, että rahoituksen uudelleenjärjestely on olennainen ja välttämätön osa rakenneuudistusohjelmaa, ja siksi siitä aiheutuvat kustannukset on sisällytettävä rakenneuudistuskustannuksiin. Sen rahoittamista lainoin, jotka on myönnetty markkinaehdoin ilman tukea, on pidettävä Javor Pivkan omana rahoitusosuutena. Tässä taulukossa, kuten muuallakin päätöksessä, komissio on sisällyttänyt nämä summat rakenneuudistuskustannuksiin ja ”omiin varoihin”.

(23) Javor Pivkan tuotevalikoiman yhteenlaskettu markkinaosuus 25 jäsenvaltion EU:n markkinoista oli vuonna 2003 0,21 prosenttia.

III SYYT EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 88 ARTIKLAN 2 KOHDASSA TARKOITETUN MENETTELYN ALOITTAMISEEN

(24) Kuten jo edellä todettiin, Slovenian viranomaiset eivät olleet ilmoittaneet Javor Pivkan hyväksi toteutetuista toimenpiteistä. Komissio selosti EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn aloittamista koskevassa, 16 päivänä toukokuuta 2006 päivätyssä kirjeessä, miksi kyseiset toimenpiteet ovat uutta tukea, josta pitää EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan nojalla ilmoittaa ja joka pitää arvioida EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan perusteella.

(25) Lisäksi komissio epäili, soveltuuko tuki yhteismarkkinoille ja erityisesti onko se sopusoinnussa valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi vuonna 1999 annettujen yhteisön suuntaviivojen ([6]), jäljempänä 'suuntaviivat', kanssa.

a) Komissio ei ollut varma, oliko Javor Pivka näiden suuntaviivojen nojalla oikeutettu rakenneuudistustukeen. Erityisesti komissio epäili sitä, oliko yritys suuntaviivoissa tarkoitetuissa vaikeuksissa, sillä sen heikko menestys vuonna 2003 saattoi olla poikkeuksellista eikä jatkuva kehityssuuntaus. Komissiolle ei myöskään ollut selvää, oliko Javor Pivka osa suurempaa yrityskonsernia ja voisiko se saada tarvittavat varat omistajiltaan.

b) Ei ollut selvää, miten yritys palauttaisi pitkäaikaisen kannattavuutensa, sillä komissiolle ei ollut toimitettu riittäviä tietoja sen arvioimiseksi, miten yritys rakenneuudistussuunnitelmaa noudattaen tulevaisuudessa suoriutuu.

c) Ei ollut esitetty mitään markkina-analyysiä, jolla vastasuoritteiden puuttumista olisi voitu perustella.

d) Komissio epäili myös, oliko tuki rajattu ehdottoman välttämättömään, sillä ei ollut selvää, oliko Javor Pivka käyttänyt rakenneuudistukseen huomattavan osuuden omia varojaan ja mistä kyseiset omat varat tulisivat.

e) Komissio pyysi vielä tietoja kaikista muista tuista, joita Javor Pivkalle on vuonna 2004 myönnetty, jotta voidaan varmistaa, että se ei ollut saanut jo aiemmin pelastus- ja rakenneuudistustukea, sillä siinä tapauksessa tällaisen tuen myöntäminen uudelleen on suuntaviivojen 48–51 kohdassa esitetyn tuen ainutkertaisuusehdon perusteella kiellettyä.

([6]) Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi, EYVL C 288, 9.10.1999, s. 2.

IV SLOVENIAN HUOMAUTUKSET

(26) Slovenia on muodollisen menettelyn kuluessa esittänyt seuraavat huomautukset.

1. Uusi tuki tai ennen jäsenyyttä myönnetty tuki

(27) Slovenia korostaa, että tuen myöntämistä koskeva päätös, joka sitoi Slovenian valtiota, tehtiin monialaisen asiantuntijakomitean myönteisen lausunnon perusteella. Koska päätös tehtiin 6 päivänä huhtikuuta 2004 eli ennen Slovenian liittymistä Euroopan unioniin ja koska tuki ei ollut liittymisen jälkeen enää voimassa, Slovenia katsoi, että kyseessä on ennen liittymistä myönnetty tuki, johon ei sovelleta EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan ja 88 artiklan 3 kohdan määräyksiä.

2. Tukikelpoisuus

2.1 *Vaikeuksissa olevan yrityksen käsite*

(28) Slovenia on osoittanut esittämällä muun muassa taulukossa 1 esitetyt suoritusindikaattorit, että Javor Pivka täytti useat vaikeuksissa olevan yrityksen tunnusmerkit ja että kyse ei ollut vain poikkeuksellisesta tilanteesta vuonna 2003 vaan kehityssuuntauksesta, joka on nähtävissä neljän vuoden ajalta (2000–2003).

(29) Slovenia totesi, että Javor Pivka ei onnistunut lisäämään nettomyyntitulojaan kyseisenä aikana. Liiketoiminnan tulos oli vuotta 2000 lukuun ottamatta koko tuon ajan negatiivinen, ja tappiot kasvoivat vuosina 2001–2003. Vuonna 2003 tappiot olivat lähes puolet yrityksen osakepääomasta. Myynnin, oman pääoman ja varallisuuden tuotto oli negatiivinen ja heikkeni koko ajan vuodesta 2001 vuoteen 2003. Vapaa kassavirta liiketoiminnasta heikkeni tuona aikana ja oli vuonna 2003 negatiivinen. Negatiivinen suuntaus oli pahimmillaan, kun Javor Pivkaa uhkasi konkurssi vuonna 2003.

2.2 *Javor Pivkan omistus*

(30) Slovenia on selostanut Javor Pivkan omistusrakennetta ja kommunistihallinnon loputtua käyttämänsä yksityistämismallin erityispiirteitä. Slovenian käyttämän mallin mukaan yrityksen pääomalla ei ollut yksityisiä tai julkisia yksilöitävissä olevia omistajia, vaan yrityksen pääoma kuului koko kansalle. Yksityistämisprosessissa tämä abstrakti ajatus muutettiin selvemmiksi omistusrakenteiksi jakamalla kansalaisille omistustodistuksia. Nämä todistukset oli mahdollista vaihtaa yksityistettävien yritysten osakkeiksi.

(31) Yksityistämisessä oli tärkeä osa ns. valtuutetuilla sijoitusyhtiöillä (PID) ja hallintoyhtiöillä (DZU), jotka perustettiin, jotta yksityiset sijoittajat voisivat kerätä omistustodistuksiaan yhteen. PID:t vaihtoivat omistustodistukset yksityistettävien yritysten osakkeisiin, ja yksityiset sijoittajat saivat vaihdossa PID:n osakkeita eivätkä yksityistettävien yritysten osakkeita (PID toimi ikään kuin sijoitusrahaston tapaan).

(32) PID-yhtiöillä ei kuitenkaan ollut vapaasti käytettävissä olevia varoja (niiden sijoitusvaluutta olivat omistustodistukset) eikä asiantuntemusta ja kokemusta osallistua aktiivisesti yritysten johtamiseen. Näin ollen ne olivat passiivisia omistajia, jotka osallistuivat vähän tai ei lainkaan omistamiensa yritysten johtamiseen.

(33) Suuri osa Javor Pivkan omistuksesta on tällaisilla passiivisilla sijoittajilla (lähes 44 prosenttia osakepääomasta). Niillä ei ole sijoittaa tuoretta pääomaa yritykseen. Kun rakenneuudistusohjelmaa laadittiin, kaikkia institutionaalisia omistajia pyydettiin osallistumaan jälleenrahoitukseen, mutta yksikään ei vastannut. Toiset 40 prosenttia osakepääomasta jakautuu 1 255 pienosakkaan kesken, mikä tarkoittaa, että vähintään 80 prosenttia Javor Pivkan omistuksesta on passiivista.

3. **Kannattavuuden palauttaminen**

(34) Slovenian mukaan ennusteet Javor Pivkan liiketoiminnan sujumisesta rakenneuudistussuunnitelmaa noudattaen ja kannattavuuden palautumisesta perustuvat rakenneuudistussuunnitelmaan sisältyviin markkina-analyyseihin, ennusteisiin myynnin kehittymisestä eri segmenteillä ja markkinatutkimukseen.

(35) Slovenia on toimittanut lisätietoja näiden ennusteiden luotettavuuden osoittamiseksi. Slovenia muun muassa ilmoitti tietolähteet, joihin ennusteet perustuvat, ja toimitti kutakin yrityksen tuotevalikoimaan kuuluvaa yksittäistä tuotetta koskevat myyntiennusteet vuosiksi 2004–2006.

4. **Vastasuoritteet**

(36) Slovenia on todennut, ettei vastasuoritteita tarvita, koska Javor Pivkan vähäisen markkinaosuuden vuoksi kilpailu ei vääristy. Lisäksi Slovenia on todennut, että vastasuoritteiden tarpeen arvioinnissa on otettava huomioon, että Javor Pivka sijaitsee alueella, jolle voidaan myöntää perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettua aluetukea (ks. suuntaviivojen 54 kohta).

5. **Oma rahoitusosuus**

(37) Slovenia on ilmoittanut, mistä tämän päätöksen 18 kohdan taulukossa esitetty Javor Pivkan oma osuus rakenneuudistukseen rahoitetaan. Varojen lähteet ovat seuraavat: omaisuuden (rahoitusomaisuuden ja kiinteän omaisuuden) luovutuksista 958 427 170 Slovenian tolaria; 900 000 000 Slovenian tolaria markkinaehtoista pankkilainaa, johon ei sisälly tukea; loput omaisuuden hankintamenojen jaksotuksesta (vuosina 2004–2006 oletettavasti yhteensä 1 111 786 000 Slovenian tolaria).

6. **Muu tuki**

(38) Slovenia on ilmoittanut komissiolle, että Javor Pivkalle on myönnetty valtiontukea energiansäästötoimenpiteisiin. Tukea on myönnetty osana ohjelmaa, jolla edistetään uusiutuvien energialähteiden käyttöä, tehokasta energiankäyttöä ja sähkön ja lämmön yhteistuotantoa. Tuki myönnettiin 1 päivänä syyskuuta 2003, ja se maksettiin 19 päivänä helmikuuta 2004. Tiedon tueksi on esitetty asiakirjoja.

V **TUEN ARVIOINTI**

1. **Onko tuki valtiontukea?**

(39) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, on yhteismarkkinoille soveltumatonta valtiontukea, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Poikkeuksen muodostaa tuki, jota voidaan myöntää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 tai 3 kohdan nojalla.

(40) Komissio toteaa, että tuki on myönnetty valtion varoista yksittäiselle yritykselle. Myös yksittäisen yrityksen suosimisen kriteeri täyttyy. Etu, jonka avustuksen muodossa myönnetyn tuen saaja saa, on ilmeinen. Takauksesta saatava etu on ehkä vähemmän ilmeinen, koska Javor Pivka antoi takauksen vakuudeksi kiinnityksen. Slovenian viranomaiset ovat kuitenkin antaneet takauksen kiinnitysvakuutta vastaan suhteessa 1:1 (kiinnityksen arvo on yhtä suuri kuin takausmäärä). Kaupalliset lainanantajat olisivat nimittäin vaatineet kiinnitysvakuuden, joka olisi vähintään 2,5-kertainen. Javor Pivka ei olisi tuolloin pystynyt antamaan riittävää kiinnitystä vastaavan markkinaehtoisen lainan vakuudeksi. Takauksen vakuudeksi annettu kiinnitys koski koko Javor Pivkan silloista rasitteetonta omaisuutta. Näin ollen Slovenian viranomaisten antamalla takauksella suosittiin Javor Pivkaa, sillä yrityksen oli mahdollista saada suurempi laina kuin se olisi saanut sitä vakuutta vastaan, jonka se olisi pystynyt antamaan.

(41) Koska jalostetuilla puutuotteilla ja huonekaluilla käydään kauppaa Slovenian ja muiden jäsenvaltioiden kesken, toimenpide voi parantaa tuensaajan asemaa Sloveniassa ja EU:ssa suhteessa kilpailijoihin, mikä tarkoittaa, että tuki voi vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(42) Näin ollen komissio katsoo, että takaus ja avustus ovat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

2. **Onko tuki uutta tukea?**

(43) Slovenian viranomaiset ovat epäilleet, onko komissio toimivaltainen arvioimaan tukea EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan perusteella, sillä tuki on myönnetty ennen Slovenian jäsenyyttä. Kuten komissio totesi päätöksessään menettelyn aloittamisesta, se, onko tuki toteutettu ennen vai jälkeen liittymisen, määräytyy sen perusteella, milloin säädös, jolla toimivaltaiset kansalliset viranomaiset sitoutuvat hyväksymään tuen, on annettu ([7]). Jos tällaista päätöstä ei ole tehty ennen liittymistä, kyseessä on uusi tuki, vaikka valtion sitoutuminen olisi ollut tiedossa ennen liittymistä.

(44) Komissio toteaa, että säädös, jolla toimivaltaiset kansalliset viranomaiset sitoutuivat hyväksymään tuen, ei tullut voimaan ennen liittymistä. Slovenian asianomaisten säännösten mukaan tuki myönnetään hallituksen päätöksellä toimivaltaisen ministeriön ehdotuksesta. Tuen myöntäminen edellyttää, että monialainen asiantuntijakomitea ja toimivaltainen ministeriö tekevät ensin päätöksensä, mutta ne eivät vielä merkitse tuen hyväksymistä. Lopullisen päätöksen tekee hallitus. Tässä tapauksessa hallituksen päätös tehtiin 27 päivänä toukokuuta 2004, kun Slovenia oli liittynyt Euroopan unioniin 1 päivänä toukokuuta 2004. Näin ollen toimenpiteet ovat uutta tukea, josta olisi pitänyt EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan nojalla ilmoittaa ja joka olisi pitänyt arvioida EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan perusteella.

3. **Tuen soveltuvuus yhteismarkkinoille**

(45) Koska käsiteltävänä oleva tuki on rakenneuudistustukea, se soveltuu yhteismarkkinoille, jos se täyttää suuntaviivojen ehdot.

(46) Komissio on Slovenian huomautusten ja keräämiensä tietojen perusteella tehnyt seuraavat päätelmät seikoista, joiden vuoksi muodollinen menettely on aloitettu.

3.1 *Tukikelpoisuus*

(47) Komissio katsoo Slovenian toimittamien tietojen perusteella, että Javor Pivkan II luvun 1 jaksossa kuvatut liiketoimet osoittavat, että yritys todella oli tuen myöntämisajankohtana vaikeuksissa. Komissio toteaa erityisesti, että Javor Pivkan tappiot kasvoivat, liikevaihto pieneni ja kassavirta väheni. Komissio toteaa lisäksi, että vaikeudet olivat vuosina 2000–2004 jatkuva kehityssuuntaus eivätkä pelkästään poikkeuksellinen ilmiö vuonna 2003.

(48) Komissio huomioi myös Slovenian selvitykset Javor Pivkan omistuksen luonteesta. Kun otetaan huomioon Javor Pivkan institutionaalisten omistajien passiivinen luonne ja vaatimattomat pääomaresurssit sekä muun omistuksen pirstaleisuus, komissio katsoo, että yritys ei olisi voinut saada tarvittuja varoja omilta osakkeenomistajiltaan. Samoista syistä ja ottaen huomioon, että yhdenkään yksittäisen omistajan osuus Javor Pivkan osakepääomasta ei ole enempää kuin 15 prosenttia, komissio katsoo myös, että Javor Pivka ei ole osa suurempaa yrityskonsernia.

(49) Näin ollen komissio katsoo, että Javor Pivka oli oikeutettu rakenneuudistustukeen.

3.2 *Kannattavuuden palauttaminen*

(50) Komissio totesi menettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä, että ei ollut selvää, miten Javor Pivkan rakenneuudistussuunnitelmalla voitaisiin palauttaa yrityksen pitkän aikavälin kannattavuus. Tämä liittyi lähinnä viisivuotisennusteeseen siitä, miten yritys kehittyisi rakenneuudistustoimenpiteiden seurauksena. Komissio huomautti, että Slovenia ei ollut esittänyt tietoja, joita komissio tarvitsee arvioidakseen sitä, miten Javor Pivkan oletetaan todennäköisesti selviytyvän rakenneuudistussuunnitelman toteutuessa.

(51) Menettelyn kuluessa Slovenia on esittänyt IV luvun 3 jaksossa mainitut lisätiedot. Tiedoista käy asianmukaisesti ilmi olettamusten perusta. Komissio toteaa, että Javor Pivkan oletettu myynnin kehitys oli ehkä liian optimistinen, sillä alalla koettiin vuosina 2005 ja 2006 kovaa kilpailua Kaukoidästä, mikä johti ylitarjontaan ja loi painetta alentaa hintoja. Ei ole kuitenkaan selvää, oliko tämä tieto käytettävissä jo vuoden 2004 alussa. Komissio totesi itsekin vuonna 2006, että vanerin tuotanto ja kulutus on viime vuosina kasvanut huomattavasti, ja joillekin vanerityypeille on kehittymässä vahvat vientimarkkinat ([8]). Koska komissiolle ei ole esitetty päinvastaisia tietoja, joiden perusteella yritysten oletukset tai sen omat oletukset voitaisiin kyseenalaistaa, komissiolla ei ole perusteltua syytä kiistää niitä. Näin ollen komissio katsoo, että vuonna 2004 tehtyjen ennusteiden toteutumista ei ole osoitettu epätodennäköiseksi, joten komission epäilyt ovat hälvenneet.

([7]) Ks. päätös menettelyn aloittamisesta (alaviite 1) 19–20 kohta ja komission päätös asiassa C-3/2005, *FSO*, EUVL C 100, 26.4.2005, s. 2, 38 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

([8]) http://ec.europa.eu/enterprise/forest_based/tradeflows_en.html

3.3 *Vastasuoritteet*

(52) Suuntaviivojen 35 ja 36 kohdan mukaan kilpailijoihin kohdistuvat haitalliset vaikutukset on pyrittävä poistamaan mahdollisimman laajasti. Vastasuoritteita ei kuitenkaan tarvita, jos tuensaajan osuus merkityksellisistä markkinoista on vähäinen. Tällaisissa tapauksissa vastasuoritteet eivät ole ehtona sille, että tuen voidaan todeta soveltuvan yhteismarkkinoille.

(53) Komissio toteaa, että Slovenian viranomaisten toimittamien tietojen mukaan Javor Pivka toimii useilla tuotemarkkinoilla (vanerilevyt, betonivalumuotit, viilut ja huonekalut, ks. tämän päätöksen 22 kohta). Komissio toteaa vanerin osalta ensinnäkin, että yrityskeskittymään liittyvä markkinatutkimus on monella tapaa osoittanut, että erilaiset puusta tehdyt levyt, kuten vaneri, kova kuitulevy, päällystämätön ja päällystetty lastulevy, sisustuslaminaatti (HPL/CPL) ja huonekalu- ja rakennusteollisuuden käyttämät puupaneelit, kuuluvat eri tuotemarkkinoille ([9]).

(54) Merkityksellisten markkinoiden määrittelemiseksi Slovenia esitti komissiolle markkinatutkimuksen, josta käy ilmi markkinaosuudet 25 jäsenvaltion EU:n merkityksellisillä tuotemarkkinoilla. Komissiolla ei ole syytä poiketa suuntaviivojen alaviitteestä 20, jonka mukaan merkitykselliset markkinat muodostaa ETA. Komissio muistuttaa, että se on jo aiemmin tutkinut erään yrityskeskittymän yhteydessä ([10]) Euroopan puutuotemarkkinoita (erityisesti lastulevymarkkinoita) ja todennut, että merkitykselliset markkinat ovat kansallisia markkinoita laajemmat ja että markkinat ylittävät ainakin raja-alueilla valtioiden rajat. Merkittävä kaupankäynti rajan yli on tästä osoituksena. Kuten käy ilmi Slovenian esittämistä tiedoista, jotka komission omat asiantuntijat ovat vahvistaneet, myös vanerilla käydään rajojen yli kauppaa (tämän vahvistaa sekin, että Javor Pivkan liikevaihdosta suurin osa, 55 prosenttia, tulee viennistä yhteisön sisällä). Lisäksi todettiin, että valtioiden rajat ylittävien alueellisten markkinoiden säde on lähes 1 000 kilometriä. Laajuus vaihtelee tuotteiden jalostusarvon mukaan niin, että päällystettyjä tuotteita myydään kauemmas kuin päällystämättömiä. Koska vanerilla on jo sinänsä korkeampi jalostusarvo ja vientiin menee lähinnä vaneria, vanerin kuljetuskustannuksilla ei ole yhtä suurta merkitystä kuin lastulevyn kuljetuskustannuksilla (vielä selvemmin tämä pätee istuimiin ja muihin vanerihuonekaluihin). Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että Javor Pivkan valmistamien tuotteiden merkitykselliset markkinat ovat ainakin merkittävä osa 25 jäsenvaltion EU:sta, ellei jopa koko ETA tai EU.

([9]) Komission päätös, tehty 28 päivänä kesäkuuta 2006, asiassa N:o COMM/M.4165 – *Sonae Industria / Hornitex*, 11 kohta.

([10]) Komission päätös, tehty 28 päivänä kesäkuuta 2006, asiassa N:o COMM/M.4165 – *Sonae Industria / Hornitex*.

(55) Koska Javor Pivkan koko tuotevalikoiman osuus 25 jäsenvaltion EU:n markkinoista on 0,21 prosenttia (vuonna 2003) – kuten II luvun 4 jaksossa kerrotaan – eikä se periaatteessa nousisi kuin kaksinkertaiseksi, jos maantieteelliset markkinat supistetaan puoleen, komissio katsoo, että markkinaosuus on edelleen alle 1 prosentin, mitä voidaan pitää vähäisenä ([11]), kun otetaan huomioon sekin, että markkinoilla on suuri määrä pieniä ja keskisuuria valmistajia. Koska tämä päätös perustuu vuoden 1999 suuntaviivoihin, vastasuoritteita ei näin ollen tarvita sen varmistamiseksi, että valtiontuki soveltuisi yhteismarkkinoille.

3.4 *Tuen rajaaminen välttämättömään*

(56) Suuntaviivojen 40 kohdan mukaan tuki on rajattava määrään, joka on ehdottomasti välttämätön rakenneuudistuksen toteuttamiseksi, ja tuensaajien on osallistuttava rakenneuudistussuunnitelman toteuttamiseen omilla varoillaan ”myös myymällä omaisuuseriä, jotka eivät ole välttämättömiä yrityksen elinkelpoisuuden kannalta, tai markkinaehtoisella ulkoisella rahoituksella”.

(57) Javor Pivkan oma osuus rakenneuudistukseen on esitetty edellä IV luvun 5 jaksossa. Aluksi on todettava, että komissio ei voi pitää hankintamenojen jaksotuksia todellisena omana rahoitusosuutena ([12]), koska ne eivät tuo yrityksen käyttöön varoja. Lisäksi ne ovat riippuvaisia tulevasta liiketoiminnasta, jonka saatu valtiontuki mahdollistaa ([13]). Tästä lähteestä mahdollisesti saatavia varoja ei ole näin ollen mahdollista ottaa huomioon laskettaessa Javor Pivkan omaa osallistumista.

(58) Toisaalta näyttää siltä, että liikeomaisuudella, jonka Javor Pivka on myynyt, ei ole sen selviytymisen kannalta olennaista merkitystä, ja näin ollen myyntitulot käyvät omasta osuudesta. Niin käyvät myös varat, jotka on lainattu pankista markkinaehdoin ilman tukea. Näistä lähteistä tulevat varat ovat yhteensä 2 119 650 000 Slovenian tolaria, ja komissio laskee ne Javor Pivkan omaksi osallistumiseksi rakenneuudistukseen.

([11]) Ainakin vuoden 1999 suuntaviivojen perusteella toisessa asiassa tehdyn päätöksen mukaan, ks. komission päätös asiassa C-3/2005, *FSO*, EUVL C 100, 26.4.2005, s. 2, 38 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

([12]) Komission päätös, tehty 22.2.2006, asiassa N464/05, *AB Kauno*, EUVL C 270, 7.11.2006, s. 5, 17 kohta.

([13]) Tämä on vahvistettu kassavirran osalta komission päätöksessä asiassa C 19/2000, *TGI*, EUVL L 62, 5.3.2002, s. 30, 106 kohta, ja asiassa C 30/1998, *Wildauer Kurbelwelle*, EUVL L 287, 14.11.2000, s. 51, 52 kohta sekä vuoden 2004 suuntaviivojen perusteella asiassa *AB Kauno* (ks. alaviite 12).

(59) Oma rahoitusosuus rakenneuudistuksen kokonaiskustannuksista on 45,5 prosenttia, mitä voidaan suuntaviivojen perusteella pitää huomattavana osuutena ([14]). Vaikuttaa siltä, että tuki on rajattu määrään, joka on ehdottomasti välttämätön, sillä se on rajattu niiden lisävarojen turvaamiseen, jotka tarvitaan tekniikkaan ja henkilöstöön liittyvään rakenneuudistukseen, eikä se tuo yritykselle ylimääräistä maksuvalmiutta.

3.5 *Muu tuki*

(60) Suuntaviivojen 48–51 kohdassa esitetyn tuen ainutkertaisuusehdon perusteella komissio ei voi hyväksyä tukea sellaisen yrityksen rakenneuudistukseen, joka on jo aiemmin saanut rakenneuudistustukea. Komissio katsoo, että sen on tämän periaatteen mukaisesti otettava huomioon kaikki rakenneuudistustuki, jota on myönnetty tarkasteltavana olevan tuen myöntämistä edeltävien 10 vuoden aikana, vaikka ensimmäinen valtiontuki olisi myönnetty ennen tuen myöntäneen jäsenvaltion liittymistä EU:hun. Muulla kuin rakenneuudistukseen myönnetyllä tuella ei ole tässä merkitystä.

(61) Slovenia on osoittanut, että kyseinen tuki oli tarkoitettu edistämään energiansäästöä ympäristön suojelemiseksi. Komissiolla ei ole mitään syytä kyseenalaistaa tätä tietoa. Näin ollen komissio katsoo, että tukea ei ole myönnetty rakenneuudistukseen eikä siihen näin ollen sovelleta tuen ainutkertaisuuden periaatetta.

4. **Lisähuomautuksia**

(62) Tutkinnan aikana on käynyt ilmi, että rakenneuudistussuunnitelman toteuttaminen on viivästynyt ja että joitakin tekniikkaan liittyvän rakenneuudistuksen osia ei ole toteutettu suunnitelman mukaisesti. Ei vaikuta siltä, että nämä rakenneuudistussuunnitelman ongelmat olisivat olleet tiedossa tukea myönnettäessä, eikä niiden perusteella voida näin ollen kyseenalaistaa mahdollisuuksia palauttaa Javor Pivkan kannattavuus suunnitelman avulla. Komissio kuitenkin huomauttaa, että tuen myöntämisen ehtona on rakenneuudistussuunnitelman toteuttaminen kokonaisuudessaan (suuntaviivojen 43 kohta) ja että toteutumista seurataan (suuntaviivojen 45 kohta).

(63) Näin ollen komissio odottaa, että Slovenia toimittaa suuntaviivojen 46 kohdan mukaisesti vähintään kaksi kertomusta, vuotta 2007 koskevan tammikuun 2008 lopussa ja vuotta 2008 koskevan tammikuun lopussa 2009. Kertomuksissa on esitettävä tarkat tiedot yrityksen taloushallinnosta ja sen tekemistä investoinneista. Komissio korostaa, että jos yritys ei toteuta kaikkia rakenneuudistussuunnitelman investointeja, se voi joutua palauttamaan osan valtiontuesta, vaikka sen kannattavuus olisikin palautunut ([15]).

VI **PÄÄTELMÄT**

(64) Edellä esitetyn perusteella komissio toteaa, että tarkasteltavana oleva tuki on rakenneuudistustukea, joka täyttää sovellettavien suuntaviivojen eli vuoden 1999 pelastus- ja rakenneuudistussuuntaviivojen ehdot. Näin ollen komissio katsoo, että valtiontuki soveltuu yhteismarkkinoille, vaikka Slovenia on myöntänyt sitä Javor Pivkan rakenneuudistukseen perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan vastaisesti,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuki, jota Slovenia on myöntänyt Javor Pivkalle, soveltuu yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi vuonna 1999 annettujen yhteisön suuntaviivojen perusteella.

2 artikla

1. Rakenneuudistussuunnitelma on pantava kokonaisuudessaan täytäntöön. On toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että suunnitelma pannaan täytäntöön.

2. Suunnitelman täytäntöönpanoa on seurattava, ja Slovenian on toimitettava komissiolle tätä varten vuosikertomuksia. Vuotta 2007 koskeva yksityiskohtainen kertomus on esitettävä tammikuun 2008 lopussa ja vuotta 2008 koskeva yksityiskohtainen kertomus tammikuun 2009 lopussa. Kertomuksiin on sisällytettävä tarkat tiedot yrityksen taloushallinnosta ja tehdyistä investoinneista.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Slovenian tasavallalle.

Tehty Brysselissä 10 päivänä heinäkuuta 2007.

Komission puolesta

Neelie KROES

Komission jäsen

([14]) Ks. komission päätös asiassa C 39/2000, *Doppstadt*, EUVL L 108, 30.4.2003, s. 8, 74 kohta, ja komission päätös asiassa C 33/1998, *Babcock Wilcox*, EUVL L 67, 9.3.2002, s. 50.

([15]) Ks. komission päätös, tehty 13 päivänä syyskuuta 2006 asiassa N 350/06, MSO, EUVL C 280, 18.11.2006.